

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ ภารกิจดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ แนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคใหม่ ๆ ในการบริหารงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2530) ได้กล่าวไว้ว่า ร้อยละ 80 ของความสำเร็จในการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และเจตคติที่ดี มีแนวคิดใหม่ ๆ ทันต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอยู่เสมอ ดังนั้นการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาและเสริมสร้างผู้บริหารการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลากร ซึ่งตรงกับ อาชัญญา รัตนอุบล (2540) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาบุคคลเนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่มีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมต่อไป แต่ในทางปฏิบัติผู้บริหารส่วนใหญ่ มีภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเป็นจำนวนมากจึงไม่มีเวลาศึกษาแนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ดังนั้นกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการพัฒนาผู้บริหาร โดยจัดฝึกอบรมขึ้นภายในกรม กอง ของตนขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่างานฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและวิธีการบริหารงานการศึกษาใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรจะมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะเพื่อไม่ให้งานฝึกอบรมผู้บริหาร ของกระทรวงศึกษาธิการ กระจัดกระจายและเกิดความซ้ำซ้อนกันขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในด้านการบริหารงานและการปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้พิจารณาจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษา และพัฒนาการบริหารการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2522 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2522 ขึ้น และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2522 เล่มที่ 96 ตอนที่ 80 จัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาขึ้น ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้มีฐานะเทียบเท่ากอง ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา จำนวน 12 ศูนย์ โดยให้สำนักงาน

ศึกษาธิการเขต ซึ่งปัจจุบัน คือสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นศูนย์การฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา และมีศึกษาธิการเขต ซึ่งปัจจุบันคือผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก และอธิการวิทยาลัยครู ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษานั้น เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา มีภารกิจเช่นเดียวกับสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กล่าวคือ จัดฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยดำเนินการในส่วนที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษามอบหมาย คือ จัดฝึกอบรมให้กับบุคลากร ซึ่งจะบรรจุแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง (กรณีปรับขยาย) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

การฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ เจตคติที่ดีในการบริหารการศึกษาให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ สุรกุล เจนอบรม (2533) กล่าวไว้ว่า “การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยมุ่งการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทัศนคติ ค่านิยมและความสนใจ (Affective Domain) ด้านทักษะ หรือความชำนาญในการปฏิบัติ (Psychomotor Domain)” และการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับภารกิจของการศึกษานอกระบบโรงเรียนในการพัฒนากำลังคน ซึ่ง อุณา นพคุณ (2523) กล่าวไว้ คือ

1. การจัดกิจกรรมทางการศึกษาอย่างกว้างขวางในหลาย ๆ รูปแบบ ตามสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานตามชุมชนชนบท ในสถานที่ฝึกอบรม หรือศูนย์ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพ หน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ นิคมสร้างตนเอง ฯลฯ
2. การจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ปฏิบัติการณ์อยู่ เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ในรูปของการฝึกอบรม สัมมนา เช่น การฝึกอบรมแบบระหว่างประจำการ (In-service Training) หรือการให้เข้าหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เช่น นายอำเภอ โรงเรียนเสนาธิการทหาร การฝึกอบรมด้านผู้บริหารระดับกลาง ระดับสูง ฯลฯ

3. การจัดกิจกรรมในรูปแบบของการให้การศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือการศึกษา ต่อเนื่อง สำหรับผู้ที่ออกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว การศึกษารูปแบบนี้อาจจัดขึ้นเป็นการเตรียมบุคคลก่อนการมาประกอบอาชีพ หรืออาจจัดขึ้นสำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง แต่ความรู้ที่ได้รับมาแล้วอาจขาดหายไปบ้าง ต้องมีการกระตุ้นและส่งเสริมกิจกรรมประเภทนี้อาจจะเป็นไปในลักษณะของการฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-service Training) เนื่องจากความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์มีความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคคลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงความชำนาญให้ทันสมัยยิ่งขึ้น การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้รับโอกาสเพิ่มพูนทักษะให้ทันสมัยขึ้น อาจทำได้โดย จัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น

นอกจากนี้ เสรี เลิศสุชาตวนิช (2531) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นการให้การศึกษาในรูปแบบของนอกระบบโรงเรียน ทั้งการศึกษาและการฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล การศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อพื้นฐานในการศึกษาอย่างอื่น แต่การฝึกอบรมเป็นการเรียนรู้เฉพาะอย่างเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ จันทร ชุ่มเมืองปัก, 2534 กล่าวไว้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องไปอย่างมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ โดยที่ต้องมีการฝึกอบรมควบคู่กันไป การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร การศึกษายังเป็นการให้การศึกษาเพิ่มเติมแก่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่พ้นวัยจะเล่าเรียนในระบบไปแล้วให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ แนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคใหม่ ๆ ในการบริหารงานการศึกษา การจัดฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ผู้บริหารเพื่อเตรียมเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งตรงกับ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2525) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing education) เป็นการจัดการศึกษาที่สืบเนื่องมาจากการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ ในระดับใดระดับหนึ่งก็ได้ คืออาจจัดในลักษณะของการให้การอบรมระยะสั้นหรือยาว หรือจัดเป็นหลักสูตรพิเศษขึ้นมาก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้มากขึ้นกว่าที่เคยได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติหรือบางทีเป็นการจัดเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ที่ตนปฏิบัติอยู่ อาจจะทำจัดในรูปแบบของ In-service training ก็ได้

ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของ
 กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้อบรมเพื่อเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเข้าสู่
 ตำแหน่ง หรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ นั้น
 มีการบริหารโครงการฝึกอบรมตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการฝึกอบรม
 การบริหารโครงการเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการฝึกอบรม ประชุม รอดประเสริฐ
 (2535 : 8) ได้กล่าวว่า “การบริหารโครงการเป็นหัวใจของความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของ
 โครงการ” แต่การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงของสถาบันพัฒนา
 ผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดฝึกอบรมที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และ
 ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1-12 และมีการจัดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงให้กับ
 ผู้บริหารสถานศึกษาของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสภาพการบริหารโครงการฝึกอบรม
 มีความแตกต่างกันในด้านความพร้อมของปัจจัยที่ใช้ดำเนินการ เช่น บุคลากร งบประมาณ และ
 อาคารสถานที่ เพื่อให้การฝึกอบรม บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ จึงควรมีการ
 ประเมินการบริหารโครงการฝึกอบรมตั้งแต่ก่อน ขณะและหลังดำเนินการฝึกอบรมเพื่อนำข้อมูล
 มาใช้ในการวางแผนปรับปรุงการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพในการประเมินการบริหาร
 โครงการฝึกอบรมมีองค์ประกอบที่สำคัญคือตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัด (Indicator) และเกณฑ์ (Criteria)
 ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2541:49) กล่าวว่าในการประเมินใด ๆ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิด
 ความเชื่อถือในผลการประเมินได้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของตัวชี้วัด (Indicator) และเกณฑ์
 (Criteria) ดังนั้นขั้นตอนสำคัญของการประเมินอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือ การพัฒนาตัวชี้วัดและการ
 กำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม ตัวชี้วัดแต่ละตัวจะได้มาจากระเบียบของการประเมินที่ผู้ประเมินได้
 กำหนดไว้ ผู้ประเมินต้องพยายามค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถแสดงประสิทธิภาพของแต่ละประเด็น
 ได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งสามารถสังเกตหรือวัดได้และเมื่อได้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมแล้ว ผู้ประเมินจำเป็นต้อง
 กำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมให้กับตัวชี้วัดแต่ละตัว เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินได้ว่าผลการดำเนินงาน
 ของโครงการที่พิจารณาจากตัวชี้วัดแต่ละตัวนั้นประสบความสำเร็จเป็นไปตามเกณฑ์มากน้อย
 เพียงใด นอกจากนี้ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2539 : 3) ได้กล่าวถึงตัวบ่งชี้หรือเครื่องบ่งชี้การ
 ปฏิบัติงาน (Performance Indicators) ว่าเป็นมาตรวัด (Measurement) ที่ใช้วัดอัตราหรือระดับของ
 ผลการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงานของหน่วยงาน ส่วนการตรวจสอบการประเมินผลการ
 ปฏิบัติงาน (Performance audit หรือ Performance evaluation) ผู้ตรวจสอบจะต้องจัดทำเครื่องมือ
 และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเครื่องมือและเกณฑ์ต่าง ๆ จะต้องสอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมโครงการหรือแผนงาน และกรอบการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา พบว่ายังไม่มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ประเด็นการประเมิน และเกณฑ์สำหรับตัดสินผลการบริหารโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 - 12 ตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินการบริหารโครงการฝึกอบรม หากได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโครงการฝึกอบรมในการประเมินการบริหารโครงการฝึกอบรม ตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการฝึกอบรม ที่เป็นแนวทางเดียวกัน และยังเป็นสารสนเทศสำหรับการวางแผนปรับปรุง แกไขการบริหารโครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำตัวบ่งชี้และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงไปใช้ในการประเมินการบริหารโครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 - 12 ที่เป็นแนวทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามขั้นตอนการบริหารโครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา คือ ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ตามขั้นตอนการดำเนินการบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเฉพาะกระบวนการบริหารโครงการฝึกอบรมที่ไม่ครอบคลุมถึงผลการประเมิน

1.1 ก่อนดำเนินการ

- ความพร้อมของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินโครงการ
- การวางแผนการจัดดำเนินการ

1.2 ขณะดำเนินการ

- การประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารโครงการฝึกอบรม ผู้ประสานงานกรมและวิทยากรพี่เลี้ยง
- การอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม
- การดำเนินการด้านวิชาการ
- การประเมินผลวิทยากรบรรยาย

1.3 หลังดำเนินการ

- การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ผลสัมฤทธิ์)
- การประเมินผลสรุปโครงการฝึกอบรม
- การติดตามผลการฝึกอบรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดฝึกอบรม และผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน จำนวน 43 คน ดังนี้

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา และหน่วยงานฝึกอบรมภาครัฐ จำนวน 32 คน ซึ่งมีประสบการณ์การจัดโครงการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง

2.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล จำนวน 11 คน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการประเมินผลมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง

2.2 ประชากร ได้แก่ ผู้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง (ผู้บริหารโครงการ) ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 - 12 จำนวน 81 คน ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา จำนวน 60 คน

2.2.2 ผู้บริหารโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 - 12 จำนวน 21 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะการบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้นำแนวคิดมาจาก ศิริชัย กาญจนวสี (2537)

เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพการบริหารโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้นำแนวคิดมาจาก ศิริชัย กาญจนวสี (2537)

การบริหารโครงการฝึกอบรม หมายถึง การดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามขั้นตอนการฝึกอบรม ตั้งแต่ ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการ

หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง หมายถึง หลักสูตรที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาใช้ในการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูเป็นผู้อำหนดหลักสูตร โดยมีระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตรไม่น้อยกว่า 23 วันทำการ หรือไม่น้อยกว่า 184 ชั่วโมง

ผู้บริหารโครงการฝึกอบรม หมายถึง บุคลากรของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 - 12 ที่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารโครงการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุตามจุดหมายของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิทยากรพี่เลี้ยง หมายถึงบุคคลที่กรมเจ้าสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคำสั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประจำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม หมายถึง บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการจัดฝึกอบรม ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา หรือหน่วยงานฝึกอบรมภาคีรัฐบาล ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการประเมินผล ของหน่วยงานทางภาคีรัฐบาล มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อที่จะได้นำตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง สำหรับผู้บริหารโครงการฝึกอบรมในการดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ทำให้ได้ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่จะสามารถบ่งบอกหรือเปรียบเทียบความสำเร็จหรือข้อบกพร่องของการบริหารโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา หรือศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1-12 จัดในแต่ละโครงการ
3. ทำให้ได้สารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการฝึกอบรม หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. กระตุ้นให้เกิดการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การบริหารโครงการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ ต่อไป